

Tjeldsund kommune

► Detaljregulering Skjærmarka næringsområde

Konsekvensutredning Naturmangfold - land

Oppdragsnr.: 5191458 Dokumentnr.: RIM-01 Versjon: J01 Dato: 2022-04-01

Oppdragsgiver: Tjeldsund kommune
Oppdragsgivers kontaktperson: Ivar Hartviksen
Rådgiver: Norconsult AS
Oppdragsleder: Anne Cath. Schistad (2019-2021)
og Lars André Uttakleiv / Herbjørg Arntsen (2021-2022)
Fagansvarlig: Lars Jørgen Rostad
Andre nøkkelpersoner: Eirik Bjerke Thorsen

J01	01-04-2022	Til bruk	Lars Jørgen Rostad	Eirik Bjerke Thorsen	Herbjørg Arntsen
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Sammendrag

Norconsult AS bistår Tjeldsund kommune med utarbeidelse av reguleringsplan for utvidelse av eksisterende Skjærmarka næringsområde i Tjeldsund kommune. I den forbindelse er det gjennomført en kartlegging av naturmangfold på land i plan- og influensområdet. Kartleggingen danner grunnlag for konsekvensutredning av planalternativets virkninger og konsekvens for områdets naturmangfold. Planforslaget er vurdert opp mot prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 og vannforskriften § 12.

Tiltaket er utredet i henhold til metoden i Miljødirektoratets veileder M-1941 *Konsekvensutredninger for klima og miljø*. Utredningen er basert på kunnskap fra eksisterende databaser og data hentet inn fra feltarbeid sommeren 2021.

Det er registrert flere lokaliteter av naturtyper innenfor planområdet. Samtlige naturtyper registrert i området er av semi-naturlig art. Det vil si at det er naturtyper som er betinget av menneskelig hevd, herunder skjøtsel, rydding og beiting fra husdyr. Alle naturtypene innenfor planområdet bærer kraftig preg av gjengroing, og er langt på vei mot sin naturlige tilstand (skog). På grunn av rødlistestatus (sårbar - VU) ender likevel alle naturtypelokalitetene opp med **stor verdi**.

Videre er det registrert en koloni med krykkje (sterkt truet – EN) som hekker på eksisterende bygninger innenfor planområdet. Også denne er tildelt **stor verdi**.

Ved den planlagte uthenting av masser ved Tovikstranda vil både naturtype Tovikstranda N og Tovikstranda S mer eller mindre utgå i sin helhet. Med et såpass kraftig inngrep er det ingen grunn til å tro at områdene vil gå tilbake til sin opprinnelige tilstand på sikt. Dermed vurderes det at begge områdene kommer til å bli *ødelagt*. Sammenstilt med verddivurdering gir dette konsekvensgrad **4 minus (----)**. Videre vil deler av naturtypelokalitet Rauhua gå tapt, hvilket gir konsekvensgrad **2 minus (--)**. De andre naturtypelokalitetene berøres ikke av tiltaket. Det påpekes at alle de registrerte naturtypeområdene innenfor planområdet på sikt vil utgå under eksisterende hevdregimer, og under dagens bruk av området kan det argumenteres for at også 0-alternativet vil innebære at samtlige av delområdene av semi-naturlig mark også vil bli ødelagt med konsekvensgrad 4 minus (----). Hvis man ser på det slik, så vil forskjellene i konsekvenser mellom 0-alternativet og gjennomføring av tiltaket være adskillig mindre.

Det er liten grunn til å tro at krykkjekolonien vil bli nevneverdig påvirket av tiltaket på sikt. Kolonien er allerede etablert i et område med menneskelig forstyrrelse, og det kan til og med tenkes at det er nettopp den menneskelige aktiviteten og dens «vern» mot havørna som har gjort området til et lukrativt hekkeområde. På grunn av usikkerhet rundt mulig forstyrrelse i anleggsfasen, er det likevel etter føre-var-prinsippet tatt utgangspunkt i at kolonien kan bli ubetydelig/noe påvirket, med konsekvensgrad **ubetydelig/ 1 minus (0/-)**.

En oppsummering av konsekvenser er vist i tabellen under.

Delområde/registreringskategori	Alternativ 0 - konsekvenser	Alternativ 1 - konsekvenser
Skjærmarka	Ingen/ubetydelig (0)*	Ingen/ubetydelig (0)*
Rauhua	Ingen/ubetydelig (0)*	2 minus (--)
Tovikstranda N	Ingen/ubetydelig (0)*	4 minus (----)
Tovikstranda S	Ingen/ubetydelig (0)*	4 minus (----)
Krykkjekolonien	Ingen ubetydelig (0)	ubetydelig/ 1 minus (0/-)
Samlet vurdering	Ingen/Ubetydelig	Svært alvorlig miljøskade
Rangering		
Forklaring til rangering	Dagens situasjon, uten nye inngrep.	Ved gjennomføring av tiltaket.

Innhold

1	Beskrivelse av tiltaket	5
1.1	Bakgrunn og formål	5
1.2	Planområdet	5
1.3	Tiltaket	8
1.4	Krav til utredning	9
2	Metode og datagrunnlag	10
2.1	Metode for utredning av ikke-prissatte temaer	10
2.2	Referansealternativ	10
2.3	Utredningsområde	10
2.4	Metode for utredning av fagtema naturmangfold	10
2.4.1	Datainnsamling	11
2.4.2	Vurdering av verdi	13
2.4.3	Vurdering av påvirkning	15
2.4.4	Vurdering av og konsekvens	16
3	Vurdering av verdi	18
3.1	Karakteristiske trekk ved området	18
3.2	Verneområder	18
3.3	Naturtyper	18
3.4	Økologiske funksjonsområder for arter	23
3.5	Landskapsøkologiske funksjonsområder	25
3.6	Oppsummering – verdi	25
4	Vurdering av påvirkning og konsekvens	26
4.1	Vurdering av påvirkning	26
4.1.1	Naturtyper	26
4.1.2	Økologiske funksjonsområder for arter	26
4.2	Oppsummering – påvirkning og konsekvens	27
5	Anleggsfasen	28
6	Skadereduserende tiltak	29
7	Samlet vurdering	30
7.1	Naturmangfoldloven §§ 8-12	30
7.2	Vannforskriften § 12	30
8	Kilder	31

1 Beskrivelse av tiltaket

1.1 Bakgrunn og formål

Bakgrunn

Tidligere Skånland kommune (nå del av Tjeldsund kommune) vedtok i januar 2019, i Planutvalget sak 14/19, å igangsette reguleringsplanarbeid for næringsområdet Skjærmarka ved Tovikskjæret.

Kommunen ønsker å tilrettelegge for utvikling og vekst i tilknytning til området. Framtidige virksomheter som kan være aktuelle er bedrifter for produksjon av utstyr for bruk i havbruksnæringen og videreforedling av restavfall fra havbruksnæringen. Området er godt egnet for logistikkbedrifter som har behov for landarealer i kombinasjon med dypvannskai. Eksisterende kai, som er ISPS-godkjent anlegg, er vesentlig for aktiviteten i området nå og i framtiden.

I perioden 2019-2021 ble det gjennomført grunnundersøkelser og innledende arbeid, for avklaringer og grunnlag til fastsetting av planområde og planprogram. Planarbeidet ble formelt startet ved planvarsel 29.04.2019, og fastsetting av planprogrammet ble gjort i Kommunestyret i april 2021.

Norconsult AS bistår Tjeldsund kommune med utarbeidelse av reguleringsplan for utvidelse av Skjærmarka næringsområde. I den forbindelse er det gjennomført en kartlegging av naturmangfold på land i plan- og influensområdet. Kartleggingen danner grunnlag for en konsekvensutredning av planforslagets virkninger og konsekvenser for områdets naturmangfold. Planforslaget er vurdert opp mot prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 og vannforskriften § 12.

Formål

Hensikten med planarbeidet er å videreføre eksisterende virksomheter i området, samt utvide og tilrettelegge arealer til et sjønært næringsområde. Reguleringen skal hjemle eksisterende industri/næringsområde med anlegg og ISPS-godkjent kai, i tillegg til etablering av nye arealer for virksomheter på land og i sjøen.

Reguleringsplanen er en detaljregulering, jf. plan- og bygningsloven (pbl) § 12-3. Reguleringen gir rammer for tomteutnyttelse til bebyggelse og anlegg, kai, byggehøyder, utforming, vei og adkomstforhold. Ny plan avsettes med næringsformål, da dette formålet best dekker eksisterende og nye framtidige virksomheter.

1.2 Planområdet

Planområdet ligger nord i Tjeldsund kommune, der Astafjorden møter Vågsfjorden, ca. 20 km nordøst for kommunesenteret på Evenskjer (*figur 1-1*). Det er ca. 1,5 km til Tovika, 2,5 km til Sandstrand og 15 km til Grov. Avstanden til Harstad/Narvik lufthavn og Evenes flystasjon er ca. 35 km, og til Harstad er det 45 km.

Justert plangrense

Plangrensen har vært justert flere ganger i løpet av planprosessen.

Innledende faser

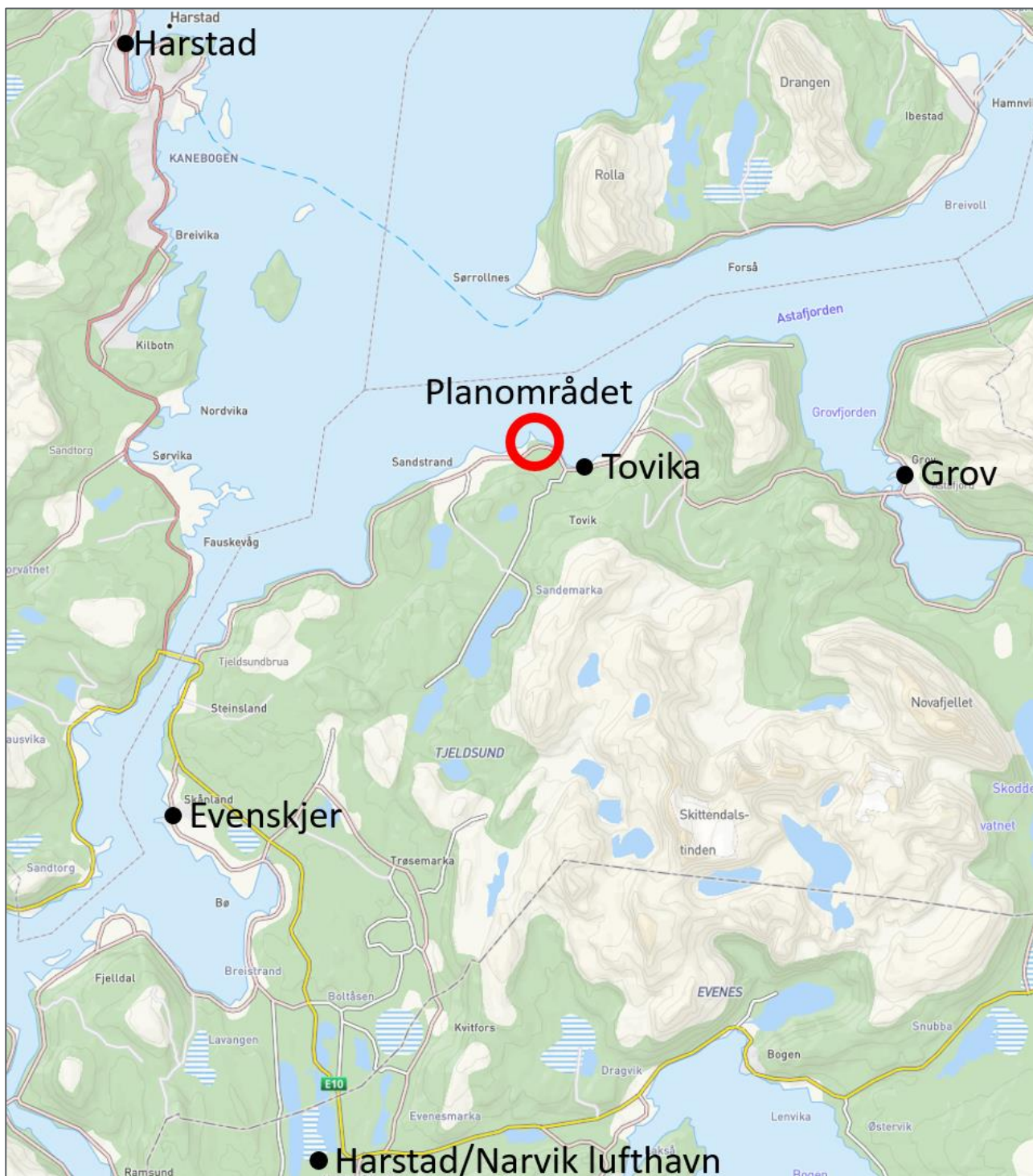
Planvarsel ble sendt ut i april 2019, og planprogram lagt ut til offentlig ettersyn i november 2021. I fastsatt planprogram fra april 2021, er plangrensen i sjø utvidet til kote på ca. -10 meter etter høring. Aktører i området hadde bedt om planområde til minst kote -20 meter. Med denne bakgrunnen ble det sendt utvidet planvarsel i desember 2021, hvor plangrense ble utvidet i sjø til -20 meter (*figur 1-2*).

I tillegg ble en større del av fv. 825 på nytt tatt inn i planområdet. Veistrekningen lå inne i planvarselet i 2019.

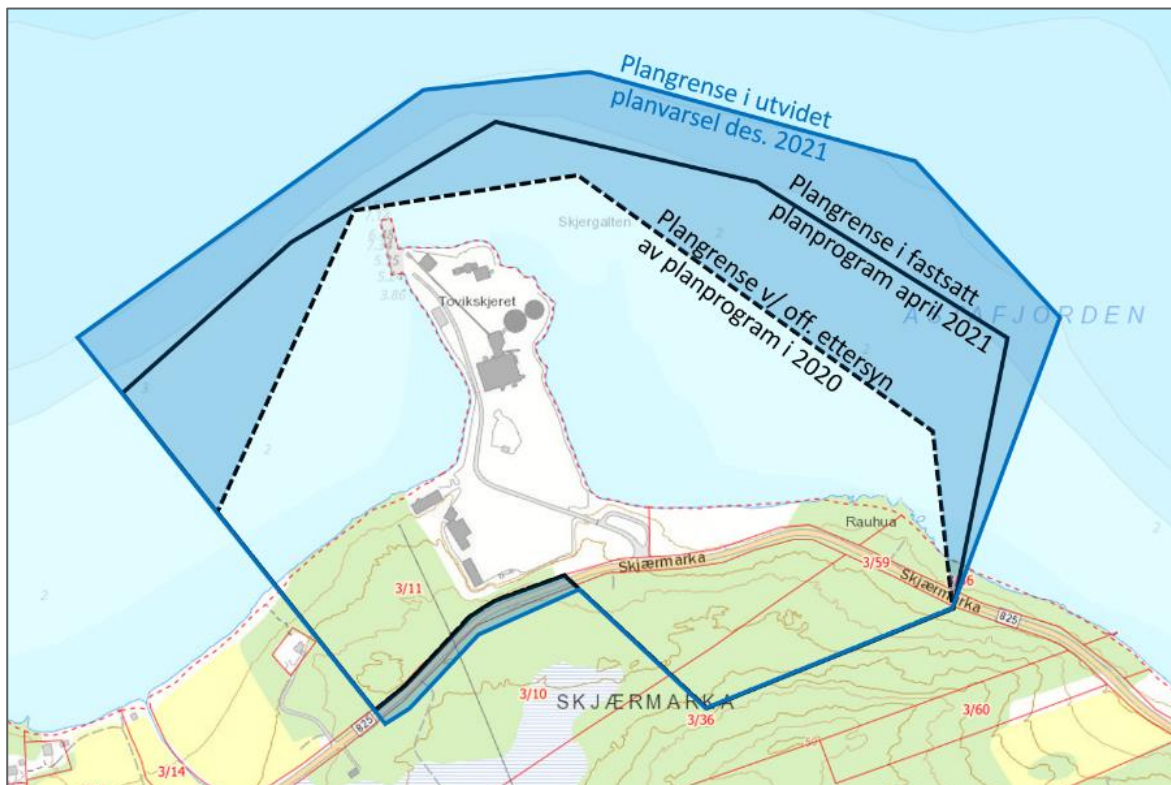
Planforslaget

Planområdet er redusert fra ca. 540 dekar ved utvidet planvarsel i til ca. 400 dekar i planforslaget (*figur 1-3*).

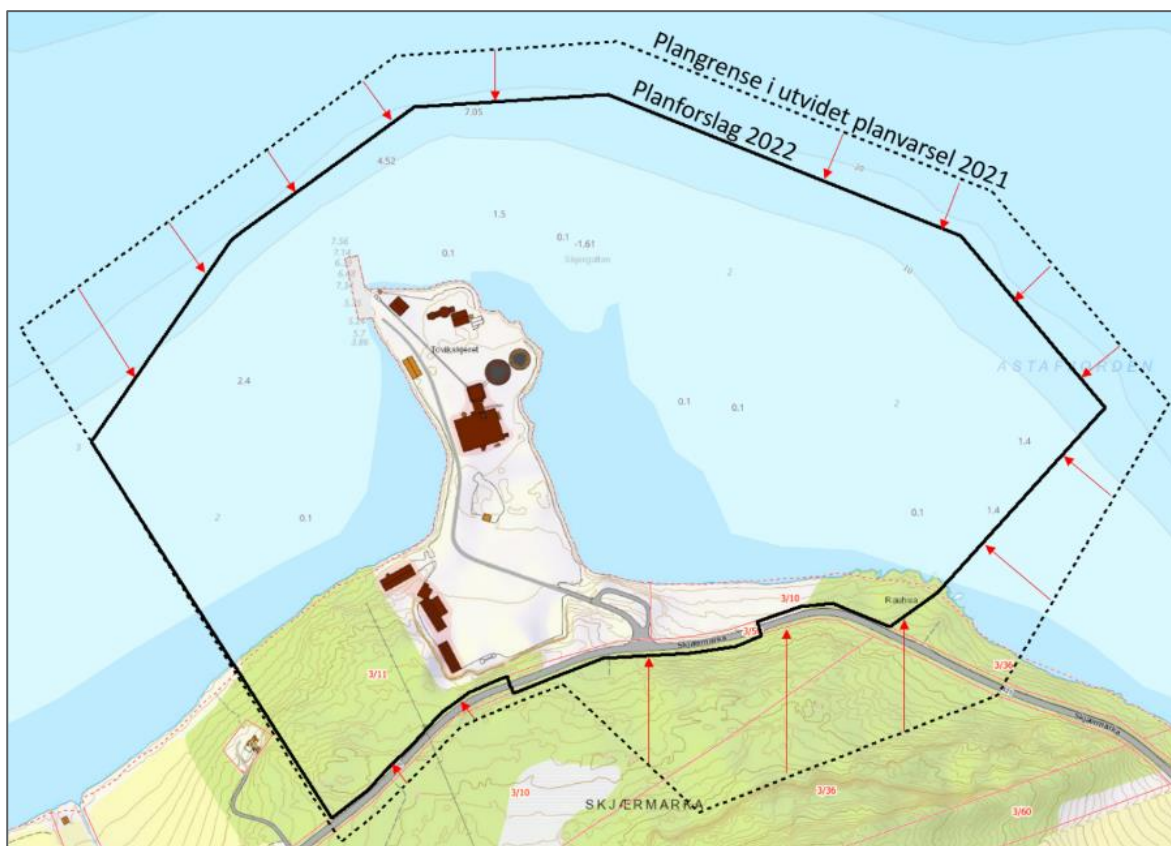
Arealene på sørsiden av fv. 825 er tatt ut av planområdet. I tillegg er plangrensen i sjø trukket nærmere land, slik at hele planområdet ligger innenfor dybde -20 moh.

Figur 1-1. Planområdet ligger nord i Tjeldsund kommune, der Astafjorden møter Vågsfjorden (Kommunekart).

Figur 1-2. Skjærmarka næringsområde. Plangrense ved offentlig ettersyn av planprogrammet, plangrense i fastsatt planprogram og plangrense ved utvidet planvarsel (Kystverket - Kystinfo).

Figur 1-3. Skjærmarka næringsområde. Planområdet er redusert i løpet av planprosessen (Kystverket - Kystinfo).

1.3 Tiltaket

Tiltaket er i henhold til overordnet plan: Kommunedelplan for Tovik, vedtatt 07.02.2008.

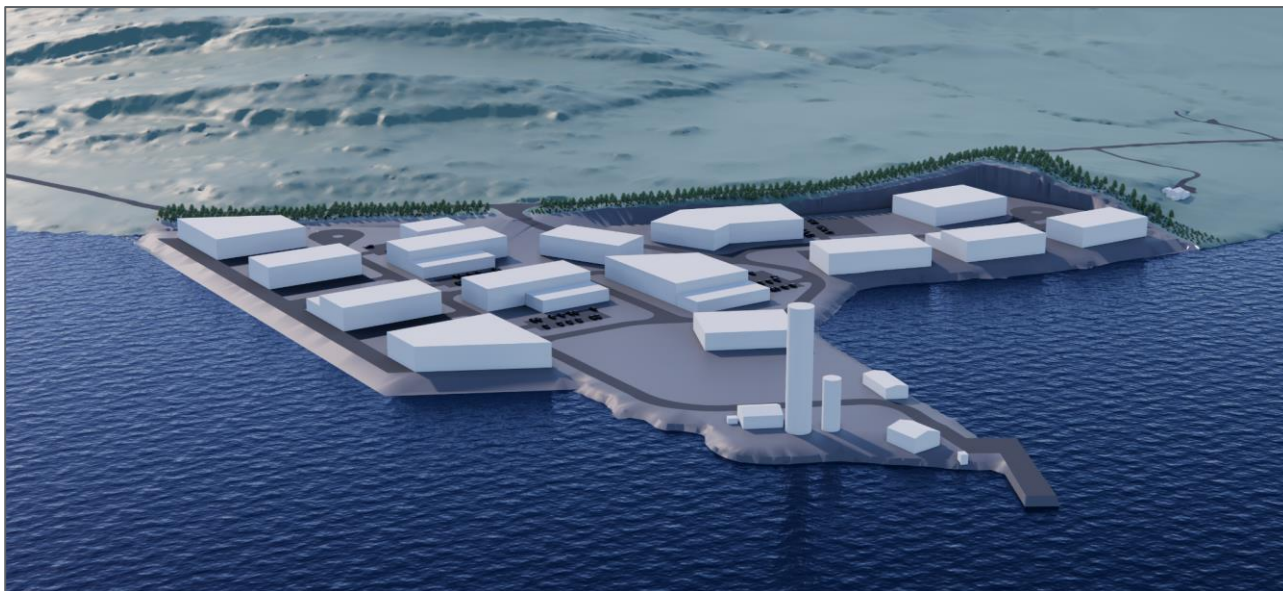
Det skal legges til rette for videreføring av eksisterende næringsareal, samt etablering av ny byggegrunn gjennom uttak av masser og utfylling i sjø. Innenfor planområdet er det avsatt et areal til masseuttak på ca. 20 dekar, og areal for utfylling i sjøen på inntil 38 dekar. Det er søkt oppnådd massebalanse.

Det er ønskelig med en fleksibel plan som ivaretar eksisterende virksomheter i planområdet og som gjør området attraktivt for nye næringsetableringer og virksomheter. Det er foreløpig ikke endelig avklart hvilke nye virksomheter som skal etableres i planområdet. Ny byggegrunn skal legges til rette og opparbeides for framtidig næringsbebyggelse, interne veier og infrastruktur. Det er satt av 115 dekar til næringsformål innenfor planområdet, hvorav ca. 60 dekar er ny byggegrunn.

Planen gir rammer for tomteutnyttelse til bebyggelse og tilhørende parkering: herunder byggehøyder, utforming, og vei- og adkomstforhold. Innenfor arealet avsatt til næringsformål tillates næring som industri-, håndverks- og lagervirksomhet. Ny byggegrop legges til minimum terrengnivå kote +3,2 moh., og det samme gjelder utfylling i sjø. Samlet utnyttelsesgrad for næringsbebyggelse (NÆ) er BYA = 80 %: inkludert framtidig bebyggelse, utomhus arbeids- og lagringsplasser, samt parkering. Nye bygg kan føres opp med inntil 11 meters høyde. Mot hyttetomt i øst og langs fv. 825 er det planlagt vegetasjonsskjerm.

Planområdet er avsatt til følgende formål:

- Næringsbebyggelse
- Kai
- Kjørevei
- Annen veigrunn – tekniske anlegg
- Bussholdeplass
- Vegetasjonsskjerm
- LNFR-areal
- Farled
- Kombinert formål i sjø

Figur 1-4. Visualisering. Eksisterende og mulig framtidig bebyggelse i planområdet (Norconsult).

1.4 Krav til utredning

Planprogram, fastsatt 28.04.2021

6.3 Naturmangfold, økosystemtjenester og miljømål

Definisjon av tema

Temaet omhandler naturmangfold knyttet til terrestriske (landjorda), limniske (ferskvann) og marine (brakkvann og saltvann) systemer, inkludert livsbetingelser (vannmiljø, jordmiljø) knyttet til disse. Naturmangfold defineres i henhold til naturmangfoldloven som biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning.

Begrunnelse for utredning og utforming

Det er ikke registrert spesielle naturverdier i planområdet. På generelt grunnlag av hensyn til landskapet og planer om masseuttak og utfylling er det vesentlig at inngrep i naturen ikke iverksettes uten at det er rimelig sikkert at utbygging vil skje. Tilsvarende gjelder for å kunne ivareta en trinnvis utvikling. Statsforvalteren ber ifm. høring av programmet, om at kommunen må identifisere og kartlegge naturmangfold og økosystemer i planområdet siden området ikke er kartlagt. Mangfoldet må konsekvensutredes ved undersøkelser i felt.

Det er i løpet av siste 2-3 år, ryddet og gjennomført hogst av trær, primær bjørk, i område A og B*. Det er spor og sår av kjøretøy i grunnen etter at dette er gjennomført. Det er grunn til å tro at skoguttaket allerede og før planlagt masseuttak og terrengarrondering, har påvirket området med hensyn til fauna og flora.

Utredningens omfang

Feltarbeid i barmarksesongen legges til grunn for redegjørelsen som skal identifisere viktige naturverdier både på landskapsnivå og lokalitetsnivå. Sentrale deltema vil være landskapsøkologiske sammenhenger, naturtyper på land, marine naturtyper, funksjonsområder for fugl og fisk. På bakgrunn av alle disse registreringskategoriene vil det utarbeides et enklere verdikart for hele området.

Områdets verdi for ulike fuglearter, både i hekketiden og i trekktidene skal beskrives. Områdets verdi / funksjon som trekk- og beiteområde i hekkesesongen bør spesielt belyses siden det er registrert arter som er rødlistet. Dette kan inkludere områder i fjæresonen som planlegges utfyllt. Videre vil det i utredningen gjøres en vurdering av hvordan den foreslåtte utbyggingen vil påvirke omkringliggende natur og verdier både i anleggs- og driftsfase. Sentrale påvirkninger vil være permanente og midlertidige arealbeslag, støy og forstyrrelser, eventuelle endringer i overflatehydrologi, endringer i strøm og bølgepåvirkning samt eventuelle utslipp av kjemikalier og/eller temperaturendringer i anleggs- og driftsfase.

Grunnlaget for vurderingene vil være gjennomgang av eksisterende data om naturverdiene i området, samtaler med lokale myndigheter og ressurspersoner samt egne supplerende kartlegginger. Det vil gjennomføres en vurdering av beslutnings- og kunnskapsgrunnlag etter bestemmelsene §§ 7 og 8-12 i Naturmangfoldloven. Plantiltaket planlegges ikke etablert i myrområder.

* Område A = byggegrep (NÆ2) i planforslaget. Område B = areal på sørsiden av fv. 825, som er tatt ut av planforslaget.

Utvidet planvarsel 13.12.2021: Planprogram og utredninger

Planprogram fastsatt 28.04.2021 planlegges videreført. Presisering av nivået på enkelte av utredningene som skal gjennomføres som grunnlag for planforslaget:

Konsekvensutredninger som gjennomføres iht. Miljødirektoratets veileder M-1941 (egne rapporter):

- Landskap
- Naturmangfold – land
- Naturmangfold – sjø

2 Metode og datagrunnlag

2.1 Metode for utredning av ikke-prissatte temaer

Konsekvensutredningen for naturmangfold gjennomføres i henhold til metoden i Miljødirektoratets veileder M-1941 *Konsekvensutredninger for klima og miljø*. Tre begreper står sentralt i denne utredningen:

- **Verdi:** Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har for et fagtema.
- **Påvirkning:** Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak.
- **Konsekvens:** Konsekvens framkommer ved sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til matrisen i *figur 2-1*. Konsekvensen er en vurdering av om et definert tiltak vil medføre bedring eller forringelse i et område.

2.2 Referansealternativ

Påvirkning og konsekvenser av tiltaket vurderes i forhold til et referansealternativ. I denne utredningen omfatter referansealternativet forventet utvikling i området uten utvidelsen Skjærmarka næringsområde, som også inkluderer utfylling i sjø.

Gjeldende arealplaner i og ved Skjærmarka næringsområde inngår i referansealternativet, dvs. at eksisterende arealbruk og eventuelle vedtatte fremtidige utbygginger legges til grunn.

2.3 Utredningsområde

Planområdet for Skjærmarka næringsområde tilsvarer reguleringsplanenes formelle grense, og sikrer tilstrekkelig areal til gjennomføring av tiltaket (eksisterende og planlagte anlegg). **Tiltaksområdet** (byggerop og utfylling i sjø) med ny arealdisponering utgjør ca. 60 dekar av planområdet.

Konsekvensutredningen omfatter arealet som blir direkte berørt av den planlagte utbyggingen (**tiltaksområdet**), samt en sone rundt, hvor man kan forvente at utbyggingen vil påvirke naturmangfoldet i anleggs- og driftsfasen (**influensområdet**). Tiltaksområdet og influensområdet utgjør til sammen **utredningsområdet**.

2.4 Metode for utredning av fagtema naturmangfold

Konsekvensutredningen gjennomføres i henhold til metoden beskrevet i Miljødirektoratets veileder «Konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941».

Metoden for det enkelte fagtema er del inn i fem steg:

Steg 1: Inndeling i delområder

Steg 2: Vurdering av verdi i hvert delområde

Steg 3: Vurdere påvirkning for hvert delområde

Steg 4: Vurdere konsekvens for hvert delområde

Steg 5: Vurdere samlet konsekvens for hvert alternativ

Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har for et fagtema. Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak. Påvirkningen av de ulike

tiltakene vurderes i forhold til et referansealternativ, eller 0-alternativet. I tråd med føringene i veileder M-1941 har vi lagt til grunn at referansealternativet tilsvarer dagens situasjon.

Konsekvens kommer fram ved sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til matrisen i figur 2-2. Konsekvensen er en vurdering av om et definert tiltak vil medføre bedring eller forringelse i et område.

2.4.1 Datainnsamling

Kunnskapsinnhenting er gjennomført ved gjennomgang av eksisterende data og feltarbeid utført i 2021.

Eksisterende kunnskap om naturmangfold i utredningsområdet er innhentet fra følgende nasjonale databaser: Naturbase (Miljødirektoratets database for naturinformasjon), Artsdatabankens artskart (Artsdatabankens database for artsinformasjon), Kilden (NIBIO sin database for skogdata) og NGU sine databaser for informasjon om berggrunn og løsmasser. En oversikt over databasene fremgår av tabell nedenfor.

Tabell 2-1: Kilder som er benyttet for datainnsamling.

Data	Beskrivelse	Kilde	Lenke
Naturtyper	Kart over naturtyper med faktaark	Naturbase	Kart.naturbase.no
Geologiske forekomster	Berggrunn, løsmasser og geosteder	Norges Geologiske Undersøkelser (NGU)	geo.ngu.no/kart/berggrunn/
Miljøregistreringer i skog (MiS)	Kart over MiS-figurer med faktaark	NIBIO/Kilden	Kilden.nibio.no
Vilt	Kart med artsregistreringer Fallviltbasen	Artsdatabanken Hjorteviltregisteret	artskart.artsdatabanken.no/app www.hjorteviltregisteret.no
Arter av nasjonal forvaltningsinteresse	Røddlistede og fremmede arter	Artsdatabanken	Artskart.artsdatabanken.no/app
Vannmiljø	Nettbasert kartverktøy for arbeidet med vannforskriften. Viser tilstand og mål for den enkelte vannforekomst	Vannmiljø, Vann-Nett	Vannmiljø (http://vannmiljo.miljodirektoratet.no), Vann-Nett (http://vann-nett.no)

Kartlegging av naturtyper

Eksisterende naturtypelokaliteter som er benyttet som kildemateriale i denne utredningen er kartlagt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks, som er basert på NiN-metodikken. Variabler som vurderes er tilstand og naturmangfold i naturtypene, kombinert med status i Norsk rødliste for naturtyper (2018).

Siden vi på kartleggingtidspunktet var i en slags overgangsfase mellom kartlegging basert på NiN-metodikken og DN-håndbok 13 var kartleggerne også oppmerksom på naturtyper definert i det sistnevnte.

Røddlistede arter

Norsk rødliste for arter 2021 er benyttet for kategorisering av truede og sårbare arter. Røddlistekategoriernes rangering og forkortelser er som følger:

- Regionalt utryddet (RE)
- Kritisk truet (CR)
- Sterkt truet (EN)
- Sårbare (VU)
- Nær truet (NT)
- Datamangel (DD)

Fremmede arter

Fremmede arter regnes som arter som opptre utenfor sitt naturlige utbredelsesområde, det vil si utenfor det området artens naturlige spredningspotensial tilsier at den skal være. I Artsdatabankens Fremmedartsliste plasseres fremmede arter etter følgende kategorier basert på hvilken risiko de utgjør for naturmangfoldet i Norge:

- Svært høy risiko (SE)
- Høy risiko (HI)
- Potensiell høy risiko (PH)
- Lav risiko (LO)

Tidligere utredninger

Det ligger få tidligere utredninger til grunn fra området. I 2005 gjennomførte NINA en kartlegging av biologisk mangfold i Skånland kommune (Strann, K.-B., Frivoll, V. & Johnsen, T. V. 2005. *Biologisk mangfold. Skånland kommune. - NINA Rapport 69. 37 pp.*)

Feltarbeid

Feltkartlegging av planområdet på Skjærmarka ble foretatt 29. juni 2021 av naturforvalter Eirik Bjerke Thorsen og økolog Lars Jørgen Rostad. Rostad har kartlagt naturtyper etter Miljødirektoratets instruks siden 2016, og består alle teoretiske og praktiske krav som stilles for kartlegging etter denne metodikken. Utredningsområdet, vist i figur 3-1 ble kartlagt etter NiN-metodikken, i tillegg ble fugl kartlagt i og med at befaringsstidspunktet sammenfalt med hekketid. Kartleggingen ble foretatt under gode værforhold og tidspunktet var gunstig for kartlegging av naturtyper, karplanter, moser, lav, fugl med mer.

Vurdering av kunnskapsgrunnlaget

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav til kvaliteten på kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold, herunder krav om forekomster av naturverdier og effektene av tiltaket. Det er lite kunnskap om området fra før, men det er lite og oversiktlig, og lett å kartlegge. Utredningsområdet ble i sin helhet kartlagt for arter og økologiske funksjonsområder i 2021. Etter at dette ble gjennomført kan kunnskapsgrunnlaget for området vurderes å være tilfredsstillende i forhold til tiltakets omfang.

Inndeling i delområder

Utredningsområdet deles inn i mindre, enhetlige delområder, basert på registreringskategoriene listet under. Enhetlige områder er områder som henger naturlig sammen, og som samlet sett har en viktig funksjon. Hvert enkelt delområde er gjenstand for å vurdere verdi, påvirkning og konsekvens. Registreringskategoriene for tema naturmangfold går fram av Miljødirektoratets veileder M-1941, se tabell 2-2 nedenfor.

Tabell 2-2: Registreringskategorier for tema naturmangfold. Kilde: M-1941

Registreringskategorier	Forklaring	Relevant (ja/nei)
Verneområder	<ul style="list-style-type: none">• Verneområdene har en fastsatt grense gjennom vernevedtaket, som kalles Kongelig resolusjon.	Nei
Utvalgt naturtype	<ul style="list-style-type: none">• Utvalgte naturtyper er fastsatt gjennom vernevedtak, som kalles Kongelig resolusjon.	Nei
Naturtyper	<ul style="list-style-type: none">• Naturtyper etter NiN. Viktige naturtyper på land, i ferskvann og marint, etter håndbøker fra Miljødirektoratet om kartlegging av naturtyper og marine typer (håndbok 13 og 19)	Ja
Arter og økologiske funksjonsområder	<ul style="list-style-type: none">• Et område som inneholder en eller flere økologiske funksjoner for en eller flere arter.• En prioritert art kan ha et fastsatt økologisk funksjonsområde.• En prioritert art er vernet gjennom et vedtak, kalt Kongelig resolusjon	Ja

Landskapsøkologisk funksjonsområde	<ul style="list-style-type: none"> Viktige arealer for naturmangfold, bundet sammen av områder med naturkvaliteter som legger til rette for vandring eller spredning, også kalt økologisk flyt, mellom disse. Landskapsøkologiske funksjonsområder som bidrar til å bevare levedyktige bestander av arter gjennom flyt av gener eller individer mellom leveområder. Landskapsøkologiske funksjonsområder faller inn under definisjonen av grønn infrastruktur, etter Stortingsmelding 14 (2015-2016). 	Ja
Geologisk mangfold	<ul style="list-style-type: none"> Kartlagte områder innenfor de enkelte registreringskategoriene har stor variasjon i geografisk utbredelse 	Nei

2.4.2 Vurdering av verdi

Hvert delområde gis en verdi som vurderes etter verdikriterier gitt i Miljødirektoratets veileder, se *tabell 2-3* nedenfor. Verdivurderingen benyttes en fem-trinns skala fra ubetydelig til svært stor.

Kartlegging av naturmangfold kan hovedsakelig knyttes til to nivåer:

- Lokalitetsnivå:** Enkeltforekomster i henhold til registreringskategoriene
- Landskapsnivå:** Registreringskategorien landskapsøkologiske funksjonsområder

Tabell 2-3: Verdikriterier for tema naturmangfold. Kilde: M-1941

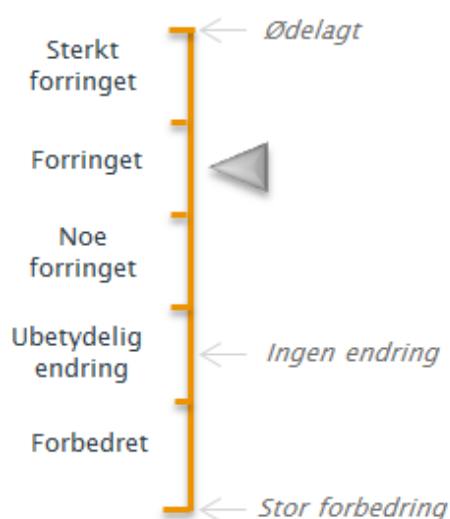
Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Verneområder og områder med båndlegging					Verdensarvområder Områder vernet etter naturmangfoldloven Foreslåtte verneområder Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52
Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks		Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med svært lav lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med svært lav lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med svært lav lokalitetskvalitet	Kritisk truede (CR) svært lav lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) svært lav lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) svært lav lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med lav lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med lav og moderat lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med lav og moderat lokalitetskvalitet	Kritisk truede (CR) Lav lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) lav eller moderat lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) lav, moderat eller høy lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon moderat og høy lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med høy og svært høy lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper høy og svært høy lokalitetskvalitet	Kritisk trua (CR) moderat, høy eller svært høy lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) høy eller svært høy lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) svært høy lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon og svært høy lokalitetskvalitet
Naturtyper kartlagt etter håndbok 13 og håndbok 19		C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13 C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB19	Nær truede naturtyper (NT) med B- og C-verdi B-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13	Sterkt (EN) og kritisk truede (CR) naturtyper med C-verdi	Sterkt (EN) og kritisk truede (CR) naturtyper med A- og B-verdi Sårbare naturtyper (VU) med A-verdi

			B-lokaliteter for naturtyper kartlagt etter DN-HB19 som ikke er av vesentlig regional verdi (konkret vurdering nødvendig)	Sårbare naturtyper (VU) med B- og C-verdi A-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13, inkl. nær truede naturtyper (NT) A og B-lokaliteter for naturtyper kartlagt etter DN-HB19	
Arter inkludert økologiske funksjonsområder		Vanlige arter og deres funksjonsområder Laks, sjøørret- og sjørøyebestander /vassdrag i verdikategori "liten verdi" (NVE 49/2013) Ferskvannsfisk og ål - vassdrag/bestander i verdikategori "liten verdi" (NVE 49/2013)	Nær trua (NT) arter og deres funksjonsområde Funksjonsområder for spesielt hensynskrevende arter Fastsatte bygdenære nasjonale villreinområder som grenser til viktige funksjonsområder Laks, sjøørret- og sjørøyebestander/ vassdrag i verdikategori "middels verdi" (NVE 49/2013) Innlandsfisk og åle - vassdrag/bestander i verdikategori "middels verdi" (NVE 49/2013)	Sårbare (VU) arter og deres funksjonsområder Spesielle økologiske former av arter (omfatter ikke fisk da disse fanges opp i NVE 49/2013)) Fastsatte randområder til de nasjonale villreinområdene Viktige funksjonsområder for villrein i de 14 øvrige villreinområdene (ikkenasjonale) Laks sjøørret -, og sjørøyebestander/ vassdrag i verdikategori "stor verdi" (NVE 49/2013) Innlandsfisk (eks. langtvandrende bestander av harr, ørret og sik) og åle vassdrag/bestander i verdikategori "stor verdi" (NVE 49/2013)	Fredede arter Prioriterte arter (med eventuelt forskriftsfestet funksjonsområde) Sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR) arter og deres funksjonsområde Nasjonale villreinområder Villaksbestander i nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, samt øvrige anadrome fiskebestander/vassdrag i verdikategori "svært stor verdi" (NVE 49/2013) Lokaliteter med relikte laks Spesielt verdifulle størørretbestander – sikre størørretbestander (f.eks. Hunderørret) og ålevassdrag/bestander i verdikategori "svært stor verdi" (NVE 49/2013)
Landskapsøkologiske funksjonsområder		Lokalt viktige vilt- og fugletrekk Områder med mulig betydning i sammenbinding av dokumenterte funksjonsområder for arter Fysiske strukturer i landskapet som er viktige leveområder, trekk-, vandrings- og forflytningskorridorer for a) et høyt antall arter eller b) viktige for å opprettholde levedyktige bestander av definerte grupper av arter (Eks: amfibier, pollinatorer) Lokalt viktige intakte kjerneområder og naturstrukturer i ellers fragmenterte landskap Intakte kjerneområder med natur i sterkt fragmenterte landskap	Regionalt viktige områder for vilt- og fugletrekk. Områder som med stor grad av sikkerhet bidrar til sammenbinding av dokumenterte funksjonsområder for arter	Intakte sammenhenger mellom eller i tilknytning til større naturområder som har en viktig funksjon som forflytnings- og spredningskorridor for arter Nasjonalt viktige områder for vilt- og fugletrekk. Områder som med stor grad av sikkerhet bidrar til sammenbinding av verneområder eller dokumenterte funksjonsområder for arter med stor eller svært stor verdi. Lengre elvestrekninger med langtvandrende fiskebestander.	Særlig store og nasjonalt/internasjonalt viktige trekktruter

		Naturstrukturer av særlig betydning for viktige naturprosesser eller for økosystemenes struktur, funksjon og/eller motstandskraft/tilpasnings evne til forventede naturendringer.			
--	--	---	--	--	--

2.4.3 Vurdering av påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for endringer det aktuelle tiltaket vil medføre i et delområde. Vurdering av påvirkning er foretatt for alle de verdivurderte delområdene. Skalaen for påvirkning er glidende og går fra sterkt forringet til forbedret, se figur 2-1 nedenfor.

Figur 2-1: Skala for vurdering av påvirkning.

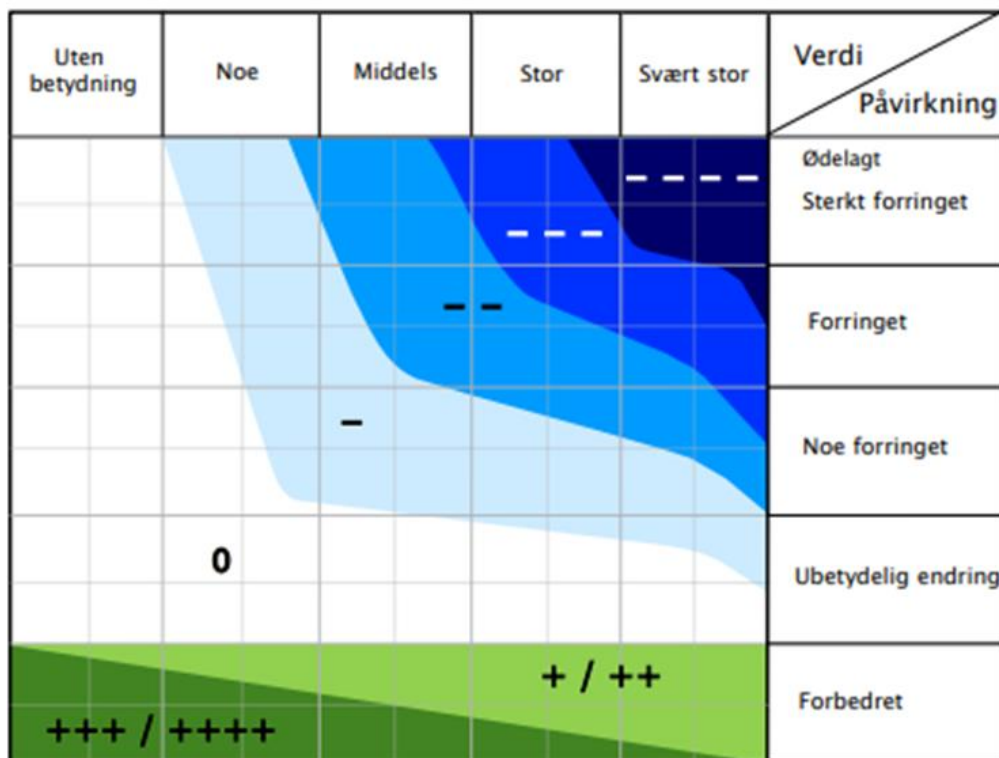
Veileder for vurdering av påvirkningen av delområder for fagtema naturmangfold går fram av tabell 2-4 nedenfor. Vurderingene gjelder det ferdige tiltaket. Inngrep i anleggsfasen inngår kun dersom påvirkningen gir varige endringer.

Tabell 2-4: Veiledning for vurdering av påvirkning for fagtema naturmangfold. Kilde: M-1941

Planen eller tiltakets påvirkning	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Foringet	Sterkt forringet
Vernet natur	Bedrer tilstanden ved at området blir restaurert mot en opprinnelig naturtilstand.	Ingen eller uvesentlig virkning på kort eller lang sikt.	Ubetydelig påvirkning. Ikke direkte arealinngrep.	Mindre påvirkning som berører liten/ubetydelig del og ikke er i strid med verneformålet.	Påvirkning som medfører direkte inngrep i verneområdet og er i strid med verneformålet
Naturtyper	Bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres til opprinnelig natur.	Ingen eller uvesentlig virkning på kort eller lang sikt	Berører en mindre viktig del som samtidig utgjør mindre enn 20 % av lokaliteten. Liten forringelse av restareal. Virkningenes varighet: Varig forringelse av mindre alvorlig art, eventuelt mer alvorlig miljøskade med kort restaureringstid (1-10 år)	Berører 20–50 % av lokaliteten, men liten forringelse av restareal. Ikke forringelse av viktigste del av lokalitet. Virkningenes varighet: Varig forringelse av middels alvorlighetsgrad, eventuelt mer alvorlig miljøskade med middels restaureringstid (>10 år)	Berører hele eller størstedelen (over 50 %). Berører mindre enn 50 % av areal, men den viktigste (mest verdifulle) delen ødelegges. Restareal mister sine økologiske kvaliteter og/eller funksjoner. Virkningenes varighet: Varig forringelse av høy alvorlighetsgrad. Eventuelt med lang/svært lang restaureringstid (>25 år).
Økologiske funksjoner for arter og landskapsøkologiske funksjonsområder	Gjenoppretter eller skaper nye trekk/ vandringsmuligheter mellom leveområder/biotoper (også vassdrag). Viktige biologiske funksjoner styrkes	Ingen eller uvesentlig virkning på kort eller lang sikt	Splitter sammenhenger/ reduserer funksjoner, men vesentlige funksjoner opprettholdes i stor grad. Mindre alvorlig svekking av trekk/ vandringsmulighet og flere alternative trekk finnes. Virkningenes varighet: Varig forringelse av mindre alvorlig art, eventuelt mer alvorlig miljøskade med kort restaureringstid (1-10 år)	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres. Svekker trekk/ vandringsmulighet, eventuelt blokkerer trekk/ vandringsmulighet der alternativer finnes. Virkningenes varighet: Varig forringelse av middels alvorlighetsgrad, eventuelt mer alvorlig miljøskade med middels restaureringstid (>10 år)	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner brytes. Blokkerer trekk/vandring hvor det ikke er alternativer. Virkningenes varighet: Varig forringelse av høy alvorlighetsgrad. Eventuelt med lang/svært lang restaureringstid (>25 år)

2.4.4 Vurdering av og konsekvens

Konsekvens vurderes ved å sammenholde det enkelte delområdets verdi med tiltakets påvirkning på dette delområdet. Til vurderingen benyttes en konsekvensvifte. Konsekvensen for delområdene vurderes på en skala fra 4 minus til 4 pluss, se matrisen i figur 2-2 samt tabell 2-5 nedenfor.

Figur 2-2: Konsekvensvifta. Konsekvensen for et delområde kommer frem ved å sammenstille verdien med påvirkningen som tiltaket vil medføre. Kilde: M.1941.

Tabell 2-5: Konsekvensgrader med forklarende tekst.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (---)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (--)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttes i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

I kapittel 7 er det foretatt en samlet konsekvensvurdering. Delområdenes konsekvensgrader oppsummeres i tabell, og samlet konsekvensgrad for alternativet angis. Den samlede konsekvensgraden er begrunnet tekstlig, slik at det kommer tydelig frem hva som ligger til grunn for vurderingen.

3 Vurdering av verdi

3.1 Karakteristiske trekk ved området

Tiltaksområdet ligger i mellomboreal vegetasjonssone, i svakt oseanisk seksjon. Mellomboreal sone opptrer flekkvis i Finnmark, den dekker lavlandet i Troms og det meste av Nordland. Ellers finnes den i et høydebelte som utgjør store arealer i Midt- og Sør-Norge. Øvre grense for velutviklet gråor-heggeskog og lågurtgranskog er brukt som hovedkriterier mot den nordboreale sonen. Myr dekker store arealer og fra mellomboreal og opp i lavalpin sone er det bakkemyr og strengmyr (ikke høymyr) som dominerer. Overgangen mellom mellomboreal og nordboreal sone er vanligvis gradvis, og den trer som regel ikke tydelig fram i terrenget. Skoggrensen i området ligger normalt på 300-400 meter over havet og utgjøres der av bjørkeskog.

Berggrunnen i planområdet og store deler av Tjeldsund kommune består av kalkspatmarmor, som tilhører Salangsdekket. Salangsdekket, tektonisk enhet, utgjøres ellers av kaledonske overflatebergarter, som består av ulike granatglimmerskifer, kalkglimmerskifer og mange marmorlag. Jernformasjoner opptrer også i betydelig mengde. Kalkspatmarmor forvitrer relativt lett og inneholder mye kalk, som normalt gir opphav til krevende og rik flora.

Det meste av løsmassene innenfor planområdet består av enten forvittringsmateriale eller torvjord. Ned mot sjøen blir løsmassedekket stedvis rimelig tynt, og glir enkelte steder helt over i nakent berg.

3.2 Verneområder

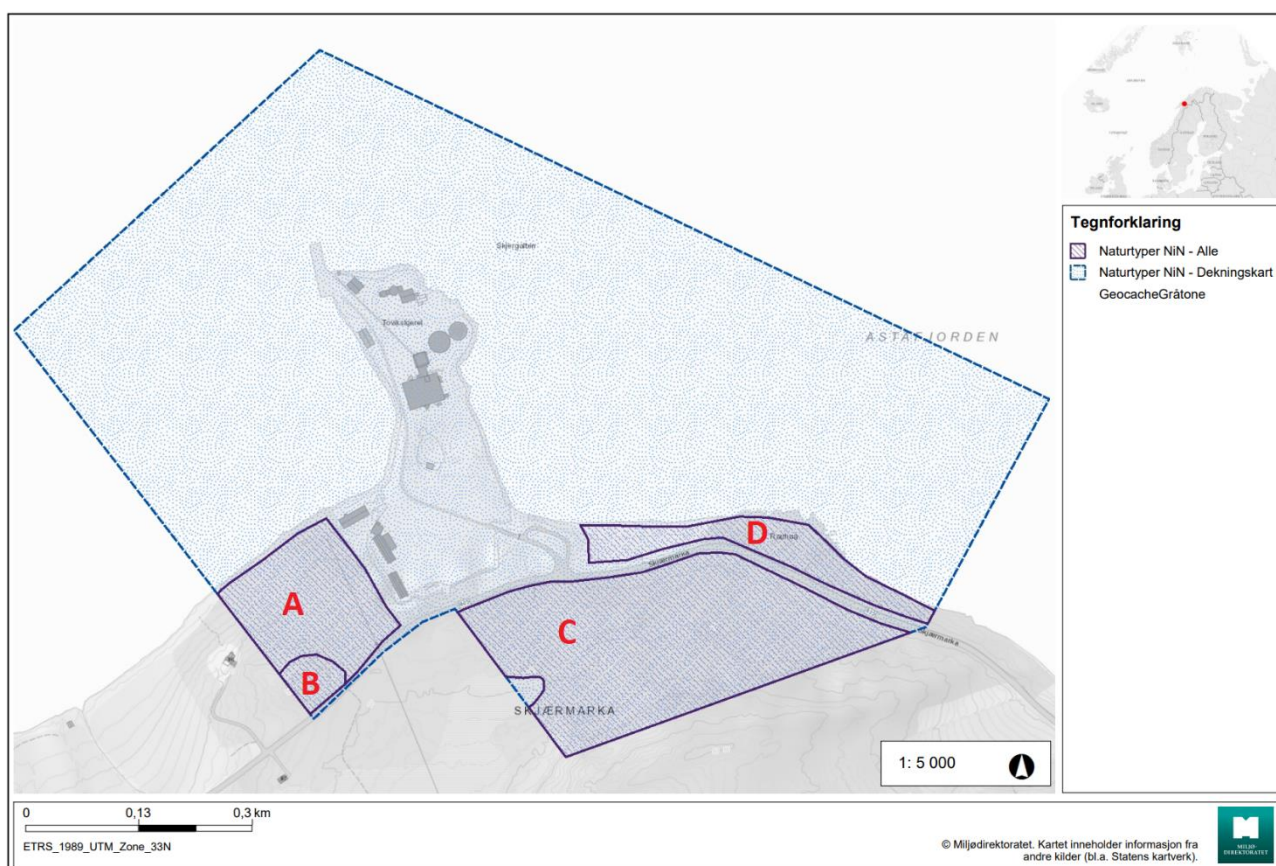
Det er ikke kjent noen verneområder innenfor planområdet.

3.3 Naturtyper

Samtlige naturtyper registrert i området er av semi-naturlig art. Det vil si at det er naturtyper som er betinget av menneskelig hevd, herunder skjøtsel, rydding og beiting fra husdyr. Tradisjonelt har mye av de arealene i kulturlandskapet i fjordstrøkene i Nordland og Troms som ikke har vært egnet til åker eller oppdyrket eng, blitt brukt til beite og slått. Svært mye av det ikke oppdyrkede arealet i den flate «bremmen» ned mot sjøen i Skånland-landskapet kan betegnes som semi-naturlig, da enten som semi-naturlig eng eller boreal hei. Breddegrad og klima gjør at et mindre beitetrykk skal til for at områder som naturlig hadde vært skog blir til semi-naturlig åpne områder i stedet. Før inntoget av kultiverte og importerte treslag, som sitkagran, var potensialet for drivverdige skog lavt, da skogarealene i området naturlig domineres av forholdsvis glissen bjørk- og furuskog med nokså lav årlig tilvekst. Dette kan være en av grunnene til at man foretrakk å ha åpne områder med forøket næringsproduksjon for beitedyr på disse arealene i stedet. Med såpass lav tilvekst er det også langt mindre plukkhogst av trær til ved og annet lokalbenyttet trevirke som skal til for at skogen holdes i sjakk. Endringer i driftsformer i landbruket har gjort at det går adskillig mindre beitedyr i utmarka i forhold til før. I tillegg var det langt mer storfe på beite før, og de beiter hardt nok på kratt og vedvekster til at de kan forhindre skog i å reetablere seg. Der det går beitedyr på utmark i Troms og Nordland i dag, dreier det seg mest om sau. Sau beiter primært på gras og urter, og kan bidra til å ivareta et semi-naturlig preg i felt- og bunnsjikt. Men uten mekanisk skjøtsel fra mennesker vil ikke sau alene nødvendigvis kunne forhindre den konstante naturlige suksesjonen semi-naturlige åpne områder vil ha mot sin naturlige tilstand (i dette tilfellet: skog). Det er derfor påfallende at de fleste områdene av semi-naturlig karakter i Skånland-landskapet er i en eller annen form for gjengroing, i ulike stadier av gjenvekstsuksesjon. Typisk er det områdene lengst vekk fra gårdsbrukene som har vært utsatt for lavest beitetrykk og hevd, og antageligvis er det også disse områdene der beite fra storfe opphørte først. Derfor er mye av den semi-naturlige utmarka for det meste langt på vei i en suksesjon tilbake mot skogsmark. Det bærer også alle naturtypene som ble kartlagt innenfor planområdet kraftig preg av.

Boreal hei er av Miljødirektoratet beskrevet som følger: «Boreal hei er en åpen naturtype uten et dominerende tresjikt. Naturtypen er dominert av dvergbusker/lyng (røsslyng, dvergbjørk, krekling, einer) og i kalkrike områder av engarter. Boreal hei er et resultat av hogst og rydding av skog og påfølgende sommerbeiting med husdyr. Naturtypen finnes i hele landet, men med tyngdepunkt i mellomboreal og nordboreal bioklimatisk sone. I Sør-Norge er den særlig knyttet til stølsområder i fjellet.».

En oversikt over alle naturtyper kartlagt i forbindelse med feltarbeidet er vist i figur 3-1. Dataene er også tilgjengelige i Naturbase. På kartleggingstidspunktet omfattet planområdet et større område enn det det gjør i dag, og inkluderte et areal på sørsiden av Fv825. Derfor favner kartleggingsområdet som ble meldt inn da over et større areal enn det som er det aktuelle planområdet nå. Naturtypelokaliteten Skjærmarka (C i figur 3-1) ligger derfor nå utenfor planområdet, men er for ordens skyld inkludert ettersom den ble kartlagt i forbindelse med planarbeidet.

Figur 3-1. Oversikt over naturtyper innenfor planområdet. A) Tovikstranda N, B) Tovikstranda S, C) Skjærmarka og D) Rauhua. Alt sør for Fv825 er utenfor gjeldende planområdet, og dette gjelder også lokalitet C.

Skjærmarka (NINFP2110041080)

NB: dette området ble kartlagt under en annen planavgrensning. Dette området er nå utenfor gjeldende planområde.

Naturtype: Boreal hei

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Moderat

Tilstandsbeskrivelse:

Dette er hei i forholdsvis tidlig gjengroing. En del lauvtrær har begynt å slå opp gjennom hele området, men bakkevegetasjonen framstår semi-naturlig fremdeles. Dermed er det vurdert at området er i tidlig suksesjonsfase, og er heller ikke beitet i dag. Dette gir moderat tilstand.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse:

Områdets størrelse blir utslagsgivende for å sette naturmangfold til moderat. Utover dette er det ikke kjent noen rødlistede arter på lokaliteten.

Lokalitetskvalitet: Kombinasjonen av moderat tilstand og moderat naturmangfold gir moderat kvalitet

Basert på lokalitetskvalitet og rødlistekategori kan naturtypelokaliteten vurderes å inneha **stor verdi** etter *tabell 2-3*.

Figur 3-2. Naturtype Skjærmarka.

Rauhua (NINFP2110041069)

Naturtype: Naturbeitemark

Utvalgsriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse:

Her har tilsynelatende all form for beiting opphørt for en god stund siden. Det er mulig at området gir ett mer åpent inntrykk på grunn av tilfeldig rydding av tre- og buskvegetasjon. Likevel bærer området gjennomgående et preg av å være i gjengroing. Tidlig gjenvekstfase gir dermed dårlig tilstand. Innenfor området finnes en del nitrofile arter, men det antas at dette skyldes næring som har blåst inn fra havet, framfor gjødsling.

Naturmangfold: Moderat

Naturmangfoldbeskrivelse:

Det er ikke kjent noen rødlistede eller habitatspesifikke arter innenfor området. Området er imidlertid av en viss størrelse, og dette blir utslagsgivende for at området tildeles moderat naturmangfold.

Lokalitetskvalitet: Kombinasjonen av dårlig tilstand og moderat naturmangfold gir moderat kvalitet

Basert på lokalitetskvalitet og rødlistekategori kan naturtypelokaliteten vurderes å inneha **stor verdi** etter *tabell 2-3*.

Figur 3-3. Naturtype Rauhua.

Tovikstranda N (NINFP2110041081)

Naturtype: Naturbeitemark

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Dårlig

Tilstandsbeskrivelse:

Her har tilsynelatende all form for beiting opphørt for en god stund siden. Over det meste området har det etablert seg et tydelig busksjikt av bjørk (foruten et åpent område under en kraftledning). Området bærer

gjennomgående et preg av å være i gjengroing. Tidlig gjenvekstsfase gir dermed dårlig tilstand. Innenfor området finnes en del nitrofile arter, men det antas at dette skyldes næring som har blåst inn fra havet, framfor gjødsling.

Naturmangfold: Stort

Naturmangfoldbeskrivelse:

Det er ikke kjent noen rødlistede eller habitatspesifikke arter innenfor området. Området er imidlertid nokså stort, og dette blir utslagsgivende for at området tildeles stort naturmangfold.

Lokalitetskvalitet: Kombinasjonen av moderat tilstand og stort naturmangfold gir moderat kvalitet

Basert på lokalitetskvalitet og rødlistekategori kan naturtypelokaliteten vurderes å inneha **stor verdi** etter *tabell 2-3*.

Figur 3-4. Tovikstranda N.

Tovikstranda S (NINFP2110041078)

Naturtype: Boreal hei

Utvalgskriterium: Truet, Sentral økosystemfunksjon

Rødlistekategori: VU

Tilstand: Moderat

Tilstandsbeskrivelse:

Dette er hei i forholdsvis tidlig gjengroing. En del lauvtrær har begynt å slå opp gjennom hele området, men bakkevegetasjonen framstår likevel semi-naturlig fremdeles. Dermed er det vurdert at området er i tidlig suksesjonsfase, og er heller ikke beitet i dag. Dette gir moderat tilstand.

Naturmangfold: Lite

Naturmangfoldbeskrivelse:

Området er nokså lite, og uten kjente rødlistede arter. Dermed kan ikke naturmangfold settes høyere enn lite.

Lokalitetskvalitet: Kombinasjonen av dårlig tilstand og lite naturmangfold gir lav kvalitet

Basert på lokalitetskvalitet og rødlistekategori kan naturtypelokaliteten vurderes å inneha **stor verdi** etter *tabell 2-3*.

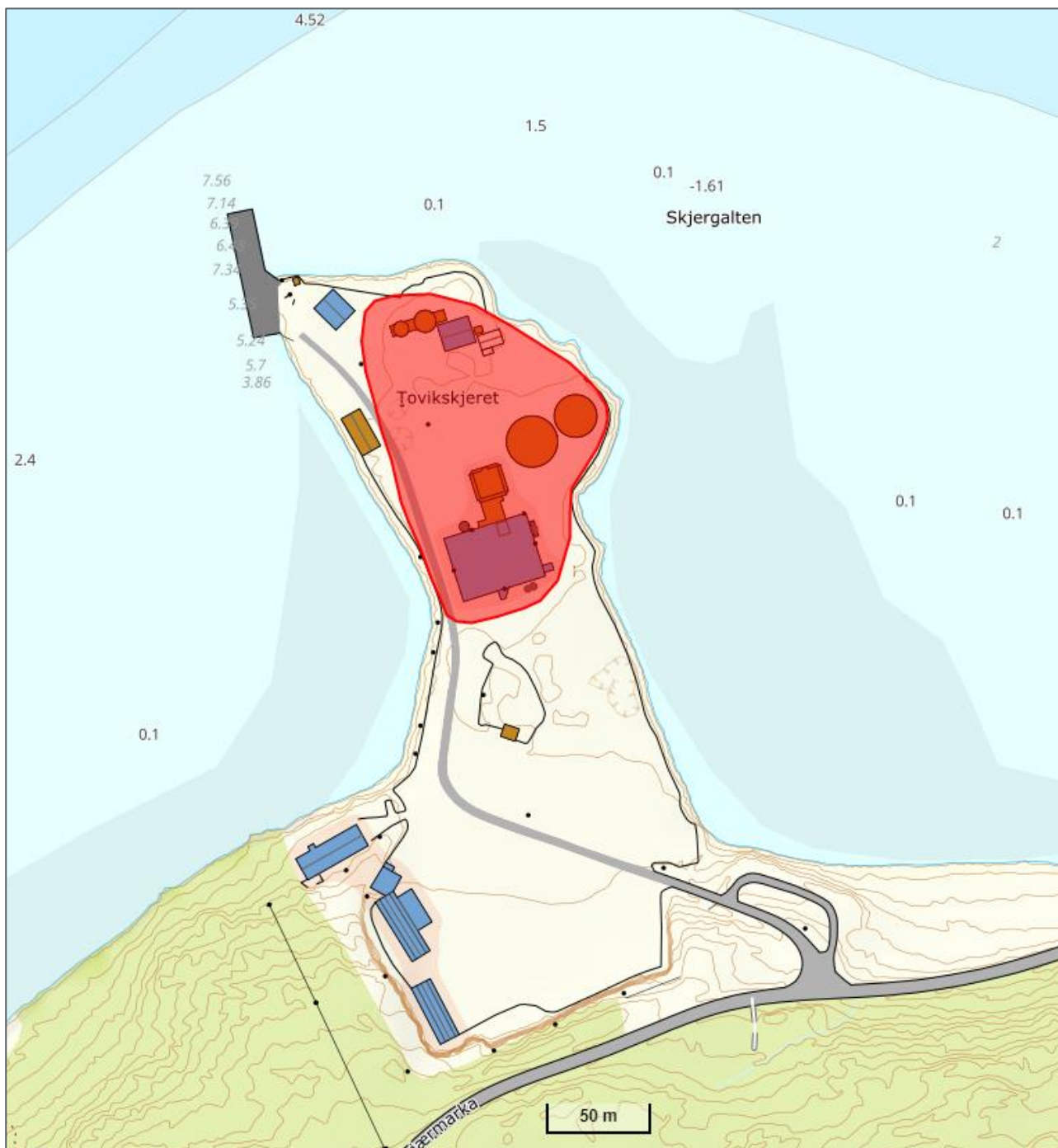
Figur 3-5. Tovikstranda S.

3.4 Økologiske funksjonsområder for arter

Krykkjekoloni

I planområdet har det etablert seg en krykkjekoloni på siloene og annen bygningsmasse knyttet til Leca-anlegget. Krykkje er en tidligere tallrik måkefugl som har sett en kraftig bestandsnedgang de siste tiårene, og den er vurdert som sterkt truet (EN) på rødlista. En trend er at mange krykkjer trekker vekk fra de tradisjonelle hekkeplassene i fuglefjellene, og inn mot bebyggelse og menneskelige konstruksjoner. Hva dette skyldes er

foreløpig usikkert. En teori går på at havørnbestandene har blitt stor nok til at krykkja opplever såpass heftig plyndring og predasjon fra havørn i fuglefjella, at det oppleves tryggere og mindre risikofylt å hekke tett på folk der havørna holder seg mer på avstand. Derfor har man de seneste årene sett krykkje slå seg til og hekke på bygninger, bruer og andre menneskeskapte objekter. Området der krykkjekolonien er lokalisert er anvist i figur 3-6. Som funksjonsområde for en EN-art tildeles området **svært stor verdi**.

Figur 3-6. Hekkeområde for krykkje angitt med rødt felt.

Figur 3-7. Bilde av en silo inne på området der krykkje (EN) har etablert en mengde reir.

3.5 Landskapsøkologiske funksjonsområder

Det er ikke identifisert noen landskapsøkologiske funksjonsområder innenfor planområdet. Det foreligger foreløpig ingen anerkjent metodikk for kartlegging av slike områder, men dette er områder som har verdi for naturmangfold ved å binde sammen kjente økologiske funksjonsområder og tillate forflytning mellom disse. Typisk kan dette være områder som binder sammen og sikrer trygg passasje fra hekkeplass eller hi til næringssøksområder, eller fra sommerområder til vinterområder mm. Det tegner seg ikke ut noen slike områder innenfor planområdet.

3.6 Oppsummering – verdi

De identifiserte verdiområdene for naturmangfold er oppsummert i tabellen under.

Tabell 3-1. Oppsummering av verdier for delområdene/registreringskategoriene, fagtema naturmangfold på land.

Delområde	Beskrivelse	Verdi
Skjærmarka (utenfor planområdet)	Naturtype Boreal hei	Stor
Rauhua	Naturtype Naturbeitemark	Stor
Tovikstranda N	Naturtype Naturbeitemark	Stor
Tovikstranda S	Naturtype Boreal hei	Stor
Krykkjekoloni	Økologisk funksjonsområde for arter	Svært stor

4 Vurdering av påvirkning og konsekvens

4.1 Vurdering av påvirkning

4.1.1 Naturtyper

Samtlige berørte naturtyper er rødlistet på grunn av betydelig tap av areal på landsbasis. Dette skyldes primært omskiftninger i driftsformer i landbruket. Utbygging har i liten grad skyld for at disse arealene går tapt. Planområdet ligger i et landskap med store arealer med semi-naturlig karakter som er på god vei tilbake til skogsmark. Med mindre det gjennomføres rettede tiltak med riktig skjøtsel og beitereregimer, vil alle disse arealene «gå tapt» til skogsmark på sikt, områdene innenfor planområdet inkludert. Her er delområdenes verdi utelukkende satt på bakgrunn av rødlistestatus i tråd metodikken, selv om det faktiske forholdet mellom rødlistestatus på naturtype og verdi for biologisk mangfold ikke nødvendigvis er like lineært i alle tilfeller. Det er utreders oppfatning at en lignende påvirkning på et område av tilsvarende rødlistestatus men med langt større objektiv verdi for biologisk mangfold, som for eksempel ekstremrik myr eller en svært artsrik slåttemyr, ville ha vært langt mer alvorlig. Det som vil kunne gå tapt her må regionalt og lokalt regnes som rimelig artsfattig og alminnelig natur, i et slags mellomstadium av gjengroing som ikke gjør det lukrativt for verken semi-naturlige eller naturlige arter.

Skjærmarka

Dette området påvirkes ikke av planene, da arealet er tatt ut av planområdet. Ubetydelig påvirkning gir konsekvensgrad **ingen/ubetydelig (0)**.

Rauhua

Halvparten av området er inkludert i nytt næringsareal og forventes å bli fullstendig ødelagt. Området forventes derfor å bli *forringet* hvilket gir konsekvensgrad **2 minus (-)**.

Tovikstranda N

På grunn av uthenting av masser vil dette området mer eller mindre utgå i sin helhet. Med et såpass kraftig inngrep er det ingen grunn til å tro at området vil gå tilbake til sin opprinnelige tilstand på sikt. Dermed vurderes det området kommer til å bli *ødelagt*.

Sammenstilt med verdivurdering gir dette konsekvensgrad **4 minus (----)**.

Tovikstranda S

På grunn av uthenting av masser vil dette området mer eller mindre utgå i sin helhet. Med et såpass kraftig inngrep er det ingen grunn til å tro at området vil gå tilbake til sin opprinnelige tilstand på sikt. Dermed vurderes det området kommer til å bli *ødelagt*.

Sammenstilt med verdivurdering gir dette konsekvensgrad **4 minus (----)**.

4.1.2 Økologiske funksjonsområder for arter

Krykkjekoloni

Det er liten grunn til å tro at krykkjekolonien vil bli nevneverdig påvirket av tiltaket på sikt. Kolonien er allerede etablert i et område med menneskelig forstyrrelse, og det kan til og med tenkes at det er nettopp den menneskelige aktiviteten og dens «vern» mot havørna som har gjort området til et lukrativt hekkeområde. Krykkje er en pelagisk overflatebeitende fugl, og finner i liten grad næring i tilknytning til hekkeplassen. Det er derfor liten grunn til å tro at planenes tiltak i sjø planområdet vil ha noen målbar virkning på koloniens næringsgrunnlag, da næringen antageligvis hentes fra andre områder uansett. Derfor vurderes det at krykkjekolonien i utgangspunktet vil bli ubetydelig påvirket av tiltaket i driftsfasen. På grunn av usikkerhet rundt mulig forstyrrelse i anleggsfasen, er det etter føre-var-prinsippet tatt utgangspunkt i at kolonien kan bli ubetydelig/noe påvirket, med konsekvensgrad **ubetydelig/ 1 minus (0/-)**.

4.2 Oppsummering – påvirkning og konsekvens

En oppsummering over påvirkning og konsekvens er gitt i tabellen under.

Tabell 4-1. Oppsummering av verdi, påvirkning og konsekvens for delområdene/registreringskategoriene, fagtema naturmangfold på land.

Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Skjærmarka	Stor	Ubetydelig	Ingen/ubetydelig (0)
Rauhua	Stor	Foringet	2 minus (--)
Tovikstranda N	Stor	Ødelagt	4 minus (----)
Tovikstranda S	Stor	Ødelagt	4 minus (----)
Krykkjekolonien	Svært stor	Ubetydelig/noe	ubetydelig/ 1 minus (0/-)

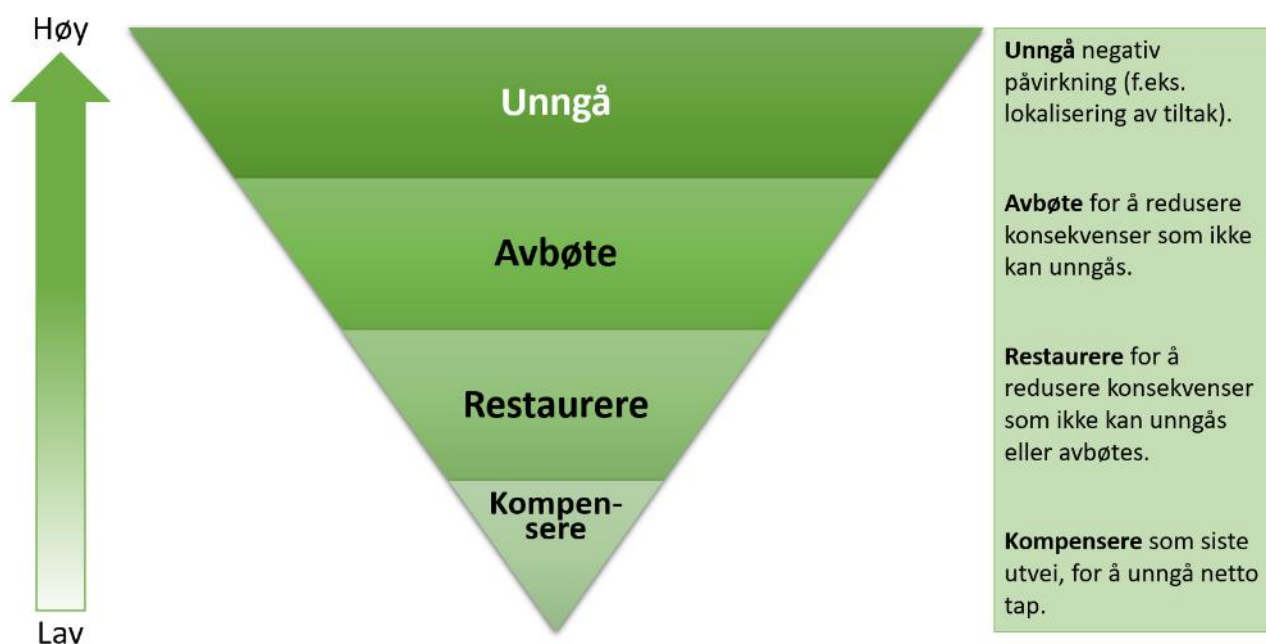
5 Anleggsfasen

Krykkjekolonien kan i teorien forstyrres av anleggsarbeid i hekketiden. Her hekker imidlertid fuglene i et område som allerede opplever stor grad av menneskelig aktivitet og støy, slik at man kan anta at de er habituert til den slags støy og virksomhet. Derfor er det i utgangspunktet liten grunn til å tro at anleggsfasen vil ha noen særlig negative virkninger på krykkjekolonien. Svært støyende aktivitet, som sprengning, kan i teorien skremme fuglene av reirplassene. Dersom fuglene blir skremt av reiret hyppig og over lengre perioder, øker dette faren for at egg/unger omkommer som følge av påvirkning fra elementene, eller predasjon fra stormåker eller havørn.

6 Skadereduserende tiltak

Planlagte tiltak er vurdert til å ha enkelte konsekvenser for naturmangfold på land. For naturtypelokalitetene som går tapt på land ser vi ingen mulighet for å bøte på skadene med tiltak som går på å unngå eller avbøte. jf. figur 6-1.

De negative virkningene knyttet til den potensielle risikoen for at krykkjekolonien kan forstyrres av anleggsarbeidet vil kunne fjernes i sin helhet dersom sprengning og annet svært støvende anleggsarbeid legges til perioder utenfor hekketiden som vanligvis er fra primo mai til primo/medio juli.

Figur 6-1. Illustrasjon av tiltakshierarkiet som skal sikre at negative konsekvenser først og fremst unngås, deretter avbøtes, restaureres og som siste utvei kompenseres (KMD Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet).

7 Samlet vurdering

Store deler av planområdet består av semi-naturlig mark, som på bakgrunn av rødlistestatus automatisk ender opp med stor verdi, til tross for at områdene er i gjengroing og ikke av spesielt høy kvalitet. Alle disse områdene vil utgå på sikt under eksisterende hevdregimer, og under dagens bruk av området kan det argumenteres for at også 0-alternativet vil innebære at samtlige av delområdene av semi-naturlig mark også vil bli ødelagt med konsekvensgrad 4 minus (----). Hvis man ser på det slik, så vil forskjellene i konsekvenser mellom 0-alternativet og gjennomføring av tiltaket være adskillig mindre.

Tabell 7-1. Sammenstilling av konsekvenser for delområdene/registreringskategoriene for fagtema naturmangfold – land

Delområde/registreringskategori	Alternativ 0 - konsekvenser	Alternativ 1 - konsekvenser
Skjærmarka	Ingen/ubetydelig (0)*	Ingen/ubetydelig (0)*
Rauhua	2 minus (--)*	Ingen/ubetydelig (0)*
Tovikstranda N	Ingen/ubetydelig (0)*	4 minus (----)
Tovikstranda S	Ingen/ubetydelig (0)*	4 minus (----)
Krykkjekolonien	Ingen ubetydelig (0)	ubetydelig/ 1 minus (0/-)
Samlet vurdering	Ingen/Ubetydelig	Svært alvorlig miljøska
Rangering		
Forklaring til rangering	Dagens situasjon, uten nye inngrep.	Ved gjennomføring av tiltaket.

*Disse områdene vil utgå på sikt dersom 0-alternativet innebærer den samme graden av hevd og skjøtsel som eksisterer i dag.

7.1 Naturmangfoldloven §§ 8-12

Konsekvensene i forbindelse med dette tiltaket er primært knyttet til tap av semi-naturlige naturtyper. Tiltaket innebærer tap av to naturtypelokaliteter av moderat/lav kvalitet, men som på bakgrunn av rødlistestatus blir gitt stor verdi. Områdene er i betydelig gjengroing og av artsfattige utforminger, og må regnes som svært alminnelig forekommende både lokalt og regionalt. At områdene forsvinner vil dermed være et nokså lite bidrag til den samlede belastningen på økosystemet naturtypene er knyttet til, både lokalt og regionalt. Den store trusselen mot disse naturtypene er endring i driftsformer i landbruket og gjengroing av kulturlandskapet.

7.2 Vannforskriften § 12

Tiltaket berører ingen ferskvannsområder, og trenger ikke vurdering etter vannforskriften. Påvirkning i sjø er omtalt i egen rapport om naturmangfold i sjø.

8 Kilder

Plandokumenter

Norconsult (2021). *Detaljregulering Skjærmarka Næringsområde*. Fastsatt 28.04.2021.

Publikasjoner og veiledere

Klima- og miljøverndepartementet (KMD). *Meld. St. 14 (2015-2016), Melding til Stortinget. Natur for livet. Norsk handlingsplan for naturmangfold*.

Miljødirektoratet. *Veileder M-1941, Konsekvensutredninger for miljø og klima*
www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger

Nettsider

Miljødirektoratet. Informasjon om naturtyper og verneområder fra Naturbase. Hentet fra
<https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/>

Artsdatabanken. Informasjon om artsregistreringer fra området i Artskart. Hentet fra:
<https://artskart.artsdatabanken.no>

Norges Geologiske Undersøkelse. Informasjon om berggrunn og løsmasser. Hentet fra:
<https://www.ngu.no/emne/kart-pa-nett>